ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2015/1120 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 8ης Ιουλίου 2015

για την εξαίρεση της εξερεύνησης πετρελαίου και αερίου στην Ελλάδα από την εφαρμογή της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2015) 4512]

(Το κείμενο στην ελληνική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών ([1]), και ιδίως το άρθρο 30 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη το αίτημα που υποβλήθηκε από την εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 2 Φεβρουαρίου 2015,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(1) Στις 2 Φεβρουαρίου 2015 η εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ (εφεξής «ο αιτών») υπέβαλε στην Επιτροπή αίτημα σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]), το οποίο διαβιβάστηκε στην Επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Σύμφωνα με το εν λόγω αίτημα, ζητήθηκε από την Επιτροπή να βεβαιώσει ότι οι διατάξεις της οδηγίας 2004/17/ΕΚ και οι διαδικασίες για τις προμήθειες που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία δεν εφαρμόζονται στην εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Ελλάδα.

(2) Στις 23 Δεκεμβρίου 2014 ο ίδιος αιτών υπέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ αίτημα σχετικά με την εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου, την παραγωγή πετρελαίου και την παραγωγή φυσικού αερίου στην Ελλάδα. Η Επιτροπή απάντησε στις 8 Ιανουαρίου 2015 αναφέροντας ότι το αίτημα ήταν ελλιπές και, κατά συνέπεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου του σημείου 1 του παραρτήματος IV της οδηγία¦ 2014/25/ΕΕ, η προθεσμία για την έκδοση της σχετικής εκτελεστικής απόφασης ξεκινά την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή των ολοκληρωμένων πληροφοριών. Ο αιτών υπέβαλε πλήρες αίτημα στις 2 Φεβρουαρίου 2015. Ωστόσο, το αίτημα αυτό δεν κάλυπτε την παραγωγή πετρελαίου και την παραγωγή φυσικού αερίου, αλλά μόνο τη δραστηριότητα εξερεύνησης πετρελαίου και φυσικού αερίου.

(3) Με επιστολή της 5ης Μαρτίου 2015 η Επιτροπή ενημέρωσε την Ελλάδα σχετικά με το αίτημα που υποβλήθηκε σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 30 παράγραφος 5 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ και ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες από το εν λόγω κράτος μέλος.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

(4) Έως ότου καταργηθεί, η οδηγία 2004/17/ΕΚ εφαρμόζεται στην ανάθεση συμβάσεων για την εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου, εκτός αν η δραστηριότητα αυτή εξαιρείται σύμφωνα με το άρθρο 30 της εν λόγω οδηγίας. Ωστόσο, από διαδικαστική άποψη, οι διατάξεις της οδηγίας 2014/25/ΕΕ εφαρμόζονται στις αιτήσεις εξαίρεσης εφόσον οι υλικές συνθήκες για τη χορήγηση εξαίρεσης παραμένουν κατ' ουσίαν αμετάβλητες.

([1]) ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 1.

([2]) Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

(5) Σύμφωνα με το άρθρο 30 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ, οι συμβάσεις που προορίζονται να επιτρέψουν την άσκηση δραστηριότητας οριζόμενης στα άρθρα 3 έως 7 της εν λόγω οδηγίας δεν υπόκεινται στην εν λόγω οδηγία εάν η δραστηριότητα, στο κράτος μέλος όπου ασκείται, είναι απευθείας εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη. Η απευθείας έκθεση στον ανταγωνισμό εκτιμάται με βάση αντικειμενικά κριτήρια, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών του σχετικού τομέα. Η πρόσβαση σε μια αγορά θεωρείται ότι δεν περιορίζεται εάν το κράτος μέλος έχει ενσωματώσει και εφαρμόσει τη νομοθεσία της Ένωσης όσον αφορά το άνοιγμα της σχετικής αγοράς όπως παρατίθεται στο παράρτημα XI της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Σύμφωνα με το σημείο Z του παραρτήματος XI, η οδηγία 94/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) συνιστά τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης όσον αφορά το άνοιγμα της αγοράς για την εξερεύνηση και την άντληση πετρελαίου ή φυσικού αερίου.

(6) Η Ελλάδα έχει μεταφέρει ([2]) στο εθνικό δίκαιο και εφαρμόζει την οδηγία 94/22/ΕΚ. Ως εκ τούτου, η πρόσβαση στην αγορά για την εξερεύνηση και την άντληση πετρελαίου ή φυσικού αερίου θεωρείται ότι δεν είναι περιορισμένη σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 30 παράγραφος 3 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

(7) Για τους σκοπούς της εκτίμησης του αν η σχετική δραστηριότητα είναι απευθείας εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό στις αγορές τις οποίες αφορά η παρούσα απόφαση, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το μερίδιο αγοράς των κύριων φορέων και ο βαθμός συγκέντρωσης στις εν λόγω αγορές.

(8) Η παρούσα απόφαση ισχύει με την επιφύλαξη της εφαρμογής των κανόνων περί ανταγωνισμού.

III. **ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

(9) Ο αιτών είναι μια ελληνική δημόσια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αγορά πετρελαίου και φυσικού αερίου.

(10) Το αίτημα περιορίζεται στην εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου. Ο αιτών, μαζί με την Edison International SpA και την Petroceltic Resources Plc, με τις οποίες αποτελεί κοινοπραξία (κάθε εταιρεία συμμετέχει κατά 33,3 %), έλαβε δικαιώματα υπεράκτιας εκμετάλλευσης από το ελληνικό κράτος για τον Δυτικό Πατραϊκό Κόλπο. Στην εν λόγω κοινοπραξία, ο αιτών είναι ο διαχειριστής του έργου και είναι υπεύθυνος για τις εργασίες έρευνας, αξιολόγησης, ανάπτυξης, παραγωγής και αποξήλωσης. Ο αιτών είναι υπεύθυνος για όλες τις προμήθειες που απαιτούνται για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων εξερεύνησης και παραγωγής.

(11) Η Ελλάδα διοργάνωσε πρόσφατα μια σειρά ανοιχτών διαδικασιών σε δύο γύρους αδειοδότησης, στις οποίες όλες οι επιχειρήσεις που πληρούν τα προβλεπόμενα κριτήρια σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες της ΕΕ είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν. Στον πρώτο γύρο αδειοδότησης, πέραν της προαναφερθείσας κοινοπραξίας, χορηγήθηκαν άδειες εξερεύνησης πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Energean Oil and Gas — Ενεργειακή Αιγαίου Ανώνυμη Εταιρεία Έρευνας και Παραγωγής Υδρογονανθράκων και στην Petra Petroleum (με συμμετοχή 80 % – 20 %) για την περιοχή Ιωαννίνων, καθώς και στην Energean Oil and Gas — Ενεργειακή Αιγαίου Ανώνυμη Εταιρεία Έρευνας και Παραγωγής Υδρογονανθράκων και στην Trajan Oil & Gas Limited (με συμμετοχή 60 % – 40 %) για την περιοχή Κατάκολο. Ένας δεύτερος γύρος αδειοδότησης ανακοινώθηκε τον Νοέμβριο του 2014 και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη κλήθηκαν να συμμετάσχουν στη διαδικασία για τη χορήγηση αδειών εξερεύνησης και εκμετάλλευσης για 20 υπεράκτιες περιοχές στη Δυτική Ελλάδα.

(12) Σύμφωνα με πάγια πρακτική της Επιτροπής ([3]), η εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου θα πρέπει να θεωρηθεί ενιαία σχετική αγορά προϊόντος, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί εξαρχής κατά πόσον η εξερεύνηση θα καταλήξει στην εξεύρεση πετρελαίου ή φυσικού αερίου. Επιπλέον, σύμφωνα με την εν λόγω πρακτική, το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της εν λόγω αγοράς θα πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι παγκόσμιο. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι ο ορισμός του γεωγραφικού πεδίου της εν λόγω αγοράς θα διέφερε στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να διατηρηθεί για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης.

(13) Τα μερίδια αγοράς των φορέων που ασκούν δραστηριότητα εξερεύνησης μπορούν να μετρηθούν βάσει τριών μεταβλητών: δαπάνη κεφαλαίου, βεβαιωμένα αποθέματα και αναμενόμενη παραγωγή.

([1]) Οδηγία 94/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, για τους όρους χορήγησης και χρήσης των αδειών αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων (ΕΕ L 164 της 30.6.1994, σ. 3).

([2]) Ν. 2289/1995 σχετικά με την αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, και ν. 4001/2011.

([3]) Βλέπε ιδίως απόφαση της Επιτροπής της 19ης Νοεμβρίου 2007, με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται συμβατή με την κοινή αγορά (υπόθεση αριθ. COMP/M.4934 — Kazmunaigaz/Rompetrol) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 139/2004 (ΕΕ C 31 της 5.2.2008, σ. 2).

(14) Ωστόσο, η χρησιμοποίηση της δαπάνης κεφαλαίου για τη μέτρηση των μεριδίων των φορέων στην αγορά εξερεύνησης θεωρήθηκε ακατάλληλη λόγω της έκτασης των διαφορών μεταξύ των απαιτούμενων επιπέδων επενδύσεων που είναι αναγκαίες στις διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Οι δύο άλλες παράμετροι, δηλαδή τα βεβαιωμένα αποθέματα και η αναμενόμενη παραγωγή, χρησιμοποιούνται κατά κανόνα για την εκτίμηση των μεριδίων αγοράς των οικονομικών φορέων στον εν λόγω τομέα ([1]).

(15) Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, στις 31 Δεκεμβρίου 2013 τα συνδυασμένα βεβαιωμένα αποθέματα πετρελαίου και αερίου ανέρχονταν συνολικά σε 469,7 δισεκατ. κανονικά κυβικά μέτρα ισοδύναμου πετρελαίου (εφεξής «Sm^3 ι. π.») παγκοσμίως ([2]). Στις 31 Δεκεμβρίου 2013 η Ελλάδα είχε λιγότερα από το 0,03 % των βεβαιωμένων αποθεμάτων πετρελαίου και 0 % των βεβαιωμένων αποθεμάτων φυσικού αερίου. Σύμφωνα με το αίτημα, από τις προκαταρκτικές εκτιμήσεις/προβλέψεις προκύπτει ότι περιοχές για τις οποίες έχουν ήδη χορηγηθεί άδειες θα μπορούσαν δυνητικά να οδηγήσουν στην εξεύρεση 253-283 εκατ. βαρελιών αργού πετρελαίου. Ακόμη και αν οι εκτιμήσεις αυτές επιβεβαιωθούν και καταστούν βεβαιωμένα αποθέματα ([3]), το σχετικό μερίδιο της Ελλάδας στην παγκόσμια αγορά θα εξακολουθήσει να είναι αμελητέο (λιγότερο από 0,05 %).

(16) Το ατομικό μερίδιο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ή που θα δραστηριοποιηθούν στην Ελλάδα στο εγγύς μέλλον θα είναι ακόμη μικρότερο. Ο αιτών δεν έχει παραγάγει καθόλου πετρέλαιο ή φυσικό αέριο στην Ελλάδα ή σε οποιαδήποτε άλλη χώρα κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών οικονομικών ετών.

(17) Η αγορά εξερεύνησης δεν εμφανίζει υψηλή συγκέντρωση. Εκτός από κρατικές εταιρείες, η αγορά χαρακτηρίζεται από την παρουσία τριών διεθνών κάθετα οργανωμένων ιδιωτικών εταιρειών, οι οποίες ονομάζονται «υπερμείζονες» (BP, ExxonMobil και Shell), καθώς και ορισμένων άλλων που ανήκουν στις αποκαλούμενες «μείζονες». Τα στοιχεία αυτά συνιστούν ένδειξη απευθείας έκθεσης στον ανταγωνισμό.

IV. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(18) Βάσει των εκτιμήσεων που παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 17, η προϋπόθεση της απευθείας έκθεσης στον ανταγωνισμό που ορίζεται στο άρθρο 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ θα πρέπει να θεωρηθεί ότι πληρούται στην Ελλάδα.

(19) Δεδομένου ότι η προϋπόθεση της χωρίς περιορισμό πρόσβασης στην αγορά θεωρείται ότι πληρούται, η οδηγία 2004/17/ΕΚ δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται όταν οι αναθέτοντες φορείς συνάπτουν συμβάσεις που έχουν σκοπό να επιτρέψουν την εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Ελλάδα, ούτε όταν προκηρύσσονται διαγωνισμοί σχεδιασμού για την άσκηση τέτοιας δραστηριότητας στην εν λόγω γεωγραφική περιοχή.

(20) Η παρούσα απόφαση βασίζεται στη νομική και πραγματική κατάσταση της περιόδου Ιανουαρίου 2015 έως Μαΐου 2015, όπως προκύπτει από τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν από τον αιτούντα. Δύναται να αναθεωρηθεί εφόσον, λόγω σημαντικών μεταβολών της νομικής ή της πραγματικής κατάστασης, δεν πληρούνται πλέον οι όροι για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 30 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

(21) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για τις δημόσιες συμβάσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 2004/17/ΕΚ δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτουν οι αναθέτοντες φορείς και οι οποίες έχουν σκοπό να επιτρέψουν την εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Ελλάδα.

([1]) Βλέπε ιδίως σημεία 25 και 27 της απόφασης 2004/284/ΕΚ της Επιτροπής, της 29ης Σεπτεμβρίου 1999, με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται συμβατή με την κοινή αγορά και τη συμφωνία για τον ΕΟΧ (υπόθεση αριθ. IV/M.1383 — Exxon/Mobil) (ΕΕ L 103 της 7.4.2004, σ. 1), και επακόλουθες αποφάσεις, μεταξύ άλλων απόφαση της Επιτροπής της 3ης Μαΐου 2007, με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται συμβατή με την κοινή αγορά (υπόθεση αριθ. COMP/M.4545 — Statoil/Hydro) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου (ΕΕ C 130 της 12.6.2007, σ. 8).

([2]) Βλέπε σημείο 5.2.1 του αιτήματος και πηγές που αναφέρονται εκεί, και συγκεκριμένα την *British Petroleum Statistical Review of World Energy* του Ιουνίου του 2014.

([3]) 283 εκατ. βαρέλια αργού πετρελαίου, που ισούνται με περίπου 0,045 δισεκατ. κυβικά μέτρα αργού πετρελαίου.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 8 Ιουλίου 2015.

Για την Επιτροπή
Elżbieta BIEŃKOWSKA
Μέλος της Επιτροπής